

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інженерно-технологічний факультет
Кафедра Експлуатації техніки

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Економіка аграрного виробництва

_____ вибірковий _____

(обов'язковий / вибірковий)

за спеціальністю 275 «Транспортні технології (за видами)»

Реалізується в межах освітньої програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

на першому бакалаврському рівні вищої освіти

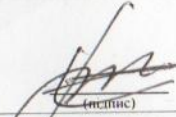
Суми – 2021

Розробник:

(підпис)

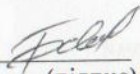
Мікуліна М.О. ,
(прізвище, ініціали)

к.е.н., доцент
(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри експлуатації техніки	протокол від <u>14.06.2021</u> .№ <u>12</u>
	Завідувач кафедри <u>Саржанов О.А.</u> (прізвище, ініціали)

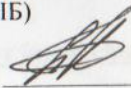
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

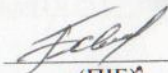
Хворост Т.В.
(ПІБ)

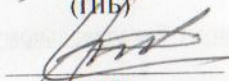
Декан факультету, де реалізується освітня програма

Довжик М.Я.

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(ПІБ)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Г.Тар
(підпис)

(Г.Тараканів)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.07. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
2021				

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ВК4 – Економіка аграрного виробництва					
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний/ експлуатації техніки					
3.	Статус ОК	вибірковий компонент ОПП					
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)						
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	ОПП «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 275 «Транспортні технології (за видами)» 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»					
6.	Рівень НРК	НРК–6 рівень, FQ-EHEA –перший цикл, EQF LLL–6 рівень					
7.	Семестр та тривалість вивчення	7 семестр, 18 тижнів.					
8.	Кількість кредитів СКТС	4,0					
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Всього	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота	Форма контролю
		120	Лекційні 30	Практичні 16	Лабораторні -	74	Залік
10.	Мова навчання	українська					
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.е.н., доцент Мікуліна Марина Олександрівна					
12.	Контактна інформація	моб. тел. +380956122606, e-mail - marinamikulina1@ukr.net					
13.	Загальний опис освітнього компонента	Основна увага в освітньому компоненті приділяється широкому колу питань, що пов'язані з особливостями раціональної організації виробництва та його ефективного ведення на засадах підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності і господарювання - господарських товариствах, сільськогосподарських виробничих кооперативах, приватних підприємствах, фермерських господарствах тощо.					
14.	Мета освітнього компонента:	Метою освітнього компонента є озброїти майбутніх спеціалістів теоретичними і практичними знаннями з ефективної організації сільськогосподарського виробництва в ринкових умовах. Предметом вивчення освітнього компонента є вивчення організаційних засад аграрної політики держави; дослідження впливу держави на розвиток аграрного сектору економіки; аналіз особливостей та ефективності вітчизняних програм державної підтримки АПК; визначення напрямів державної політики щодо регулювання розвитку агропромислового виробництва					

15	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<p>Освітній компонент базується на знаннях системи, принципів і методів планування діяльності аграрних формувань, особливостей розвитку організаційних форм сільськогосподарського виробництва в ринкових умовах господарювання; основ організації підприємницької діяльності в аграрних формуваннях.</p> <p>Освітній компонент є основою для основ економіки транспорту, макро-і мікроекономіки, теорії управління, економетрики, статистики, вищої математики</p>
16	Політика академічної доброчесності	<p>Здобувачам пояснюють цінність набуття нових знань; цінність та функції академічної доброчесності; повідомляють про неприпустимість плагиату, заохочують до самостійного виконання навчальних завдань, коректного посилання на джерела інформації у разі запозичення наукових матеріалів. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Письмові роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: Академічний плагиат – оцінка 0, повторне виконання завдання. Академічне шахрайство (списування, обман, видавання чимось виконаної роботи за власну) – анулювання отриманих балів; повторне проходження оцінювання повторне виконання несамостійно виконаної роботи з новими вихідними даними;</p> <p>Використання електронних пристроїв під час підсумкового контролю знань – відсторонення від виконання роботи, оцінка 0, повторне проходження підсумкового контролю</p>
17	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3880

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання ¹ за ОК: Після закінчення вивчення освітнього компонента (дисципліни) студент буде здатен:	ПРН 18	ПРН 20	ПРН 23	Як оцінюється РНД
<p>ДРН 1. Знати про актуальність розвитку підприємницької діяльності в економіці України. Знати сутність, складові Земельного фонду України і його використання в аграрному виробництві та показники оцінки ефективності його використання. Визначити ресурерний потенціал підприємства, провести оцінку ефективності використання Земельного фонду України та обґрунтувати висновки. Знати сутність матеріально-технічної бази підприємства та засвоїти класифікацію засобів виробництва, джерела їх формування і відтворення. Оволодіти методикою визначення потреби в машинах і знаряддях та організація їх використання. Визначити матеріально-технічну базу підприємства та провести</p>		+		<ul style="list-style-type: none"> - опитування теоретичних питань - виконання розрахункових вправ на практичних заняттях - виконання завдань самостійної роботи - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)

<p>оцінку ефективності її використання.</p> <p>ДРН 2. Знати сутність і роль персоналу підприємства та показники оцінки ефективності його використання.</p> <p>Розуміти механізм побудови тарифної системи оплати праці. Розрізняти форми й системи оплати праці й уміти правильно застосовувати їх для відповідних працівників і видів робіт на підприємстві.</p> <p>Визначати напрями реструктуризації складу працівників та вдосконалення системи управління персоналом. Обґрунтовувати роль матеріальної і нематеріальної мотивації в підвищенні продуктивності праці на підприємстві. Знати: сутність і роль оборотних і необоротних активів та капіталу підприємства, показники оцінки ефективності їх використання, показники оцінки ефективності використання активів підприємства. Знати класифікацію витрат підприємства, основні методи факторного аналізу та діагностики, основні методи планування витрат. Знати класифікацію витрат та їх розподіл при обчисленні собівартості продукції.</p> <p>Проводити аналіз витрат підприємства та робити аргументовані висновки, використовувати різноманітні методи планування окремих статей.</p>				<ul style="list-style-type: none"> - опитування теоретичних питань - виконання розрахункових вправ на практичних заняттях - виконання завдань самостійної роботи - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)
<p>ДРН 3. Знати термінологічне значення понять економічний зміст ціни та ціноутворення. Розуміти поняття паритетності цін і еквівалентного обміну між сільським господарством і галузями, що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами Знати механізм ринкового і державного регулювання формування цін на матеріально-технічні ресурси і сільськогосподарську продукцію. Знати термінологічне значення понять, види та джерела отримання доходу і прибутку підприємства. Знати послідовність визначення прибутку від усіх видів діяльності.</p> <p>Аналізувати та оцінювати фінансовий стан підприємства; обґрунтовувати шляхи його покращення</p>				<ul style="list-style-type: none"> - опитування теоретичних питань - виконання розрахункових вправ на практичних заняттях - виконання завдань самостійної роботи - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу) - комп'ютерне тестування
<p>ДРН 4. Знати сутність ефективності діяльності. Знати поняття та показники рентабельності в аграрному виробництві та методику їх розрахунку. Визначати та використовувати показники ефективності економічної діяльності підприємства. Знати термінологічні значення понять, види та джерела інвестицій та інновацій. Оперувати методикою оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Визначати напрямки підвищення ефективності здійснення інноваційної діяльності на підприємстві. Розуміти сутність кредитування суб'єктів господарювання. Знати систему кредитування аграрного виробництва. Володіти поняттями економічна сутність, види та форми лізингу. Засвоїти класифікацію засобів виробництва,</p>				<ul style="list-style-type: none"> - опитування теоретичних питань - виконання розрахункових вправ на практичних заняттях - виконання завдань самостійної роботи - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)

джерела їх формування і відтворення. <i>Оволодіти</i> методикою визначення потреби в машинах і знаряддях та організації їх використання. <i>Набути</i> навичок організації матеріально-технічного постачання та агросервісного обслуговування. <i>Обчислити</i> показники економічної ефективності впровадження нової техніки				
---	--	--	--	--

3. ЗМІСТ ОК (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Загальні відомості про економіку аграрного виробництва 1. Теоретична суть терміну “економіка”. Економіка як наука. 2. Ресурси, їх ознаки і класифікація. 3. Методологія й методи дослідження в економіці	2			4	[1, 6, 12, 16]
Тема 2. Земельні ресурси аграрного виробництва та ефективність їх використання 1. Земля - головний засіб виробництва в сільському господарстві. 2. Земельний фонд України і його використання в аграрному виробництві. 3. Земельний кодекс - основний закон, який регулює земельні відносини в Україні. 4. Рівень та ефективність використання земельних ресурсів, його екологічні аспекти	2	2		6	[5, 10, 15, 20]
Тема 3. Матеріально-технічна база та науково-технічний прогрес в аграрному виробництві 1. Поняття матеріально-технічної бази. 2. Стан та забезпеченість матеріально-технічними ресурсами. 3. Сутність логістики та її призначення. 4. Суть науково-технічного прогресу та особливості його прояву в аграрному виробництві	2			4	[3, 7, 10, 11, 20]

<p>Тема 4-5. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і особливості процесу праці в аграрному виробництві. 2. Показники рівня та ефективності використання трудових ресурсів у аграрному виробництві. 3. Продуктивність праці та методика її вимірювання. 4. Оплата праці в аграрному виробництві, її економічні основи та форми. 5. Основні чинники рівня продуктивності праці та шляхи її підвищення. 	2	2	8	[1, 4, 8, 10, 13, 22]
<p>Тема 6-7. Необоротні та оборотні активи підприємства, ефективність їх використання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і класифікація необоротних і оборотних активів підприємства. 2. Основні засоби. Показники забезпеченості та ефективності використання основних засобів. 3. Оборотні засоби та показники ефективності їх використання. 4. Шляхи покращення використання необоротних та оборотних активів аграрного підприємства 	2	2	8	[9, 10, 15, 21]
<p>Тема 8. Витрати виробництва та собівартість продукції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна суть витрат і собівартості продукції. 2. Класифікація витрат та їх розподіл при обчисленні собівартості продукції. 3. Шляхи зниження собівартості продукції аграрного виробництва. 	2		6	[2, 7, 10, 12]
<p>Тема 9-10. Ціни та ціноутворення в ринковому середовищі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний зміст ціни та ціноутворення. 2. Ринкова ціна. Попит і пропозиція на сільськогосподарську продукцію. 3. Ціни та витрати як чинники конкурентоспроможності. 4. Поняття паритетності цін і еквівалентного обміну між 	2	2	8	[8, 10, 14, 19]

<p>сільським господарством і галузями, що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами.</p> <p>5. Механізм ринкового і державного регулювання формування цін на матеріально-технічні ресурси і сільськогосподарську продукцію.</p>					
<p>Тема 11. Доходи та формування, розподіл і використання прибутку підприємств</p> <p>1. Загальна схема формування фінансових результатів діяльності підприємства.</p> <p>2. Поняття прибутку та його види. Послідовність визначення прибутку від усіх видів діяльності.</p> <p>3. Розподіл прибутку підприємства</p>	2			6	[3, 10, 15, 21]
<p>Тема 12. Ефективність економіки аграрного виробництва</p> <p>1. Поняття ефективності в економічній науці.</p> <p>2. Види і система показників ефективності.</p> <p>3. Поняття та показники рентабельності в аграрному виробництві та методика їх розрахунку.</p> <p>4. Основні чинники, що впливають на ефективність у аграрному виробництві</p>	2	2		6	[3, 6, 10, 20]
<p>Тема 13. Інвестиційна та інноваційна діяльність у аграрному виробництві.</p> <p>1. Економічна суть інвестицій і основні напрями їх здійснення в аграрному виробництві.</p> <p>2. Показники ефективності інвестицій.</p> <p>3. Поняття "інновація" та її види і роль у розвитку аграрного виробництва.</p>	2	2		6	[4, 8, 10, 16, 22]
<p>Тема 14. Особливості кредитування агропромислових підприємств та аграрний лізинг</p> <p>1. Сутність кредитування суб'єктів господарювання.</p> <p>2. Система кредитування аграрного виробництва.</p> <p>3. Державна підтримка кредитування сільськогосподарського виробництва.</p>	2	2		6	[1, 5, 10, 18, 21]

4. Економічна сутність, види та форми лізингу				
Тема 15. Економічна ефективність використання машин і обладнання в агропромисловому виробництві 1. Комплексна механізація та автоматизація галузей аграрного виробництва. 2. Економічна ефективність механізації та використання засобів автоматизації аграрного виробництва. 3. Аналіз використання вантажного автотранспорту. 4. Показники економічної ефективності впровадження нової техніки.	2	2	6	[3, 7, 10, 17, 20]
Всього	30	16	74	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація). Демонстрація методик розрахунків виконання вправ на практичних заняттях, ілюстрація, спостереження.	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи. Виконання завдань самостійної роботи.	14
ДРН 2	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція,	14	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною	20

	інструктаж. Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація). Демонстрація методик розрахунків виконання вправ на практичних заняттях, ілюстрація, спостереження.		літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи Виконання завдань самостійної роботи.	
ДРН 3	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація). Демонстрація методик розрахунків виконання вправ на практичних заняттях, ілюстрація, спостереження.	12	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи Виконання завдань самостійної роботи.	20
ДРН 4	Розповідь теоретичних питань, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж. Використання мультимедійних технологій, електронних таблиць, застосування методу аналізу	10	Робота з книгою, конспектами лекцій, навчально-методичною літературою (читання, переказ, виписування, конспектування,	20

	<p>конкретних ситуацій (case-study), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація). Демонстрація методик розрахунків виконання вправ на практичних заняттях, ілюстрація, спостереження.</p>		<p>виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів). Ознайомлення з інформацією офіційних сайтів за темою заняття чи окремим питанням (інструкція з профілактики та ліквідації інфекційного захворювання). Запам'ятовування теоретичного матеріалу, спостереження. На основі вивченого і опрацьованого матеріалу оформлення конспекту із самостійної роботи Виконання завдань самостійної роботи.</p>	
--	--	--	--	--

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тематичне опитування, оцінка рівня знань	40 балів / 40%	Щотижня
2.	Виконання вправ на практичних заняттях	30 балів / 30%	Згідно з розкладу
3.	Виконання завдань самостійної роботи, самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)	15 балів / 15%	Згідно графіку здачі модулів
4.	Комп'ютерне тестування (тести множинного вибору)	15 балів/15%	Згідно графіку

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
	<20 балів	21-30	31-39 балів	40 балів
Тематичне опитування, оцінка рівня знань	Студент може відтворити тільки окремі фрагменти з курсу	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу,	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що

³ Зазначити компонент сумативного оцінювання

⁴ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вмє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності	відповідає програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.
	<i><10 балів</i>	<i>11-20</i>	<i>21-29 балів</i>	<i>30 балів</i>
Виконання вправ на практичних заняттях	Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.	З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи	Студент засвоїв основний матеріал, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає незначну кількість неточностей	Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної дисципліни знань та умінь
	<i><5 балів</i>	<i>5-8</i>	<i>8-14 балів</i>	<i>15 балів</i>
Виконання завдань самостійної роботи опрацювання теми в цілому чи окремих питань самостійної роботи (результати тестування, підготовка	Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня. Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час індивідуальних / контрольних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими	Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в	При виконанні індивідуальних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання

презентацій, презентаційна доповідь самостійно опрацьованого матеріалу)			межах дисципліни, що вивчається. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними.	
Комп'ютерне тестування (тести множинного вибору)	Студент дає правильну відповідь на декілька питань ($\leq 33\%$ правильних відповідей).	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються і дає правильну відповідь на декілька питань (34–59% правильних відповідей).	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, і дає правильну відповідь на декілька питань (60–89 % правильних відповідей).	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, правильно дає відповідь на питання тесту (90–100 % правильних відповідей).

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Письмове опитування після вивчення тем 1-4	4 тиждень
2	Письмове опитування після вивчення тем 5-9	9 тиждень
3	Письмове опитування після вивчення тем 9-15	15 тиждень
4	Письмовий зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними завданнями протягом занять	Протягом 1 тижня після виконання
5	Усний зворотний зв'язок від викладача після доповіді з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни	Протягом заняття

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. [та ін.] Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку). - К.: ННЦІАЕ, 2011. - 1008 с.
2. Воскобойник Ю.П., Шпикуляк О.Г., Камінський І.В. [та ін.]. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг). - К.: ННЦ ІАЕ, Вип. 5. 2012. - 438 с.
3. Малік М.Й., Нужна О.А. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: монографія. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 270 с.
4. Супрун О.М. Економічне регулювання аграрного виробництва: монографія. -К.: ННЦ ІАЕ, 2011. -350 с.
5. Черевко Г.В., Горбонос Ф.В., Павленчик А.О., Павленчик Н.Ф. Економіка підприємства: підруч. -К.: Знання, 2010.-384 с.

6.1.1. Підручники посібник

6. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств : теорія, методика, аналіз: монографія. - К. : КНЕУ, 2005. - 292 с.
7. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропродовольчого комплексу: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2010. - 414с.
8. Збарський В.К., Мацибора В.І., Чалий А.А. Економіка сільського господарства: навч. посіб. [за ред. В.К.Збарського і В.І. Мацибори]. - К.: Каравела, 2010. — 280с.
9. Черевко Г.В., Руснак П.П., Андрійчук В.Г., Ільченко А.А. та ін. Економіка аграрних підприємств:навч. посіб. - К., 2002. - 197 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

10. Мікуліна М.О. Практикум з економіки аграрного виробництва. Методичні рекомендації щодо розв'язування типових задач - Суми, 2020 рік - 130 с

6.1.3. Інші джерела

11. Олійник Т. І. Державна підтримка аграрного сектору економіки України. *Економіка АПК*. 2009. № 7. С. 80–86.
12. Осташко Т. О. Структурно-інституціональний аналіз аграрного ринку України. *Економіка та прогнозування*. 2004. № 3. С. 115–126.
35. Павлова Г. Є. Методи державного регулювання аграрного сектора економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 9. С. 47–49.
14. Пилипенко В. В. Концептуальні засади формування державної аграрної політики в реформуванні аграрного сектора економіки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 186–190.
15. Тюхтенко Н. А., Карунас С. А. Інструменти та методи державного регулювання сільськогосподарського виробництва. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 1 (13). С. 47–50.

6.2. Додаткові джерела

16. Баланюк О. С. Державна підтримка інноваційної діяльності. URL : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4396/1/19.pdf>.
17. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015–2020 рр. : проєкт. URL : <http://minagro.gov.ua>.
18. Земельний Кодекс України. № 2768-III від 01.04.2018 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
19. Інфографіка: середня орендна плата за землі сільськогосподарського призначення (паї) в Україні / Держгеокадастр. URL : <http://land.gov.ua/info/infografika-serednia-orendna-plata-za-zemli-silskohospodarskoho-pryznachennia-pai-v-ukraini-v-2016-rotsi>.
20. Інформація про нормативно грошову оцінку земель / Держгеокадастр. URL : land.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/NGO_SG_01_01_2017.xls.
21. Могильний О. М. Державне регулювання орендних земельних відносин: політекономічний підхід. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL : Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua>.
22. Москалюк К. В. Теоретичні основи інноваційного потенціалу аграрної сфери України. *Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. № 22. URL : [http://kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/69.pdf](http://kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/69.pdf).

6.3. Програмне забезпечення

- Комп'ютери є програмним забезпеченням для виконання практичних робіт
- Microsoft PowerPoint – візуалізація даних Microsoft Power BI – аналітика та візуалізація даних
- Мультимедійний проєктор, маркерна дошка і екран;
- Система дистанційного навчання і контролю Moodle

Рецензія на Робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проєктної групи ОП

Хворост І. В.

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		

Рецензент (викладач кафедри)

експлуатації
(назва) ТехніІ. Р. К.
(посада, ПІБ)
(підпис)